EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.5.2015
COM(2015) 252 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Belgiens nationella reformprogram 2015,

med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2015

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Belgiens nationella reformprogram 2015,

med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2015

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation[3],

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner[4],

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 26 mars 2010 godkände Europeiska rådet kommissionens förslag om en ny strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som bygger på stärkt samordning av den ekonomiska politiken. Strategin inriktas på de centrala områden där åtgärder krävs för att stärka Europas potential för hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

(2) Den 13 juli 2010 antog rådet på grundval av kommissionens förslag en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Tillsammans utgör dessa de integrerade

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] COM(2015) 252.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

riktlinjer som medlemsstaterna uppmanades att beakta i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

(3) Den 8 juli 2014 antog rådet en rekommendation om Belgiens nationella reformprogram för 2014 och avgav ett yttrande om Belgiens uppdaterade stabilitetsprogram för 2014. Den 28 november 2014 avgav kommissionen i enlighet med förordning (EU) nr 473/2013[5] ett yttrande om Belgiens utkast till budgetplan för 2015[6].

(4) Den 28 november 2014 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten[7], som inledde 2015 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Samma dag antog kommissionen på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011 även rapporten om varningsmekanismen[8], i vilken Belgien identifierades som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.

(5) Den 18 december 2014 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för att främja investeringar, skynda på strukturreformerna och fortsätta med en ansvarsfull, tillväxtfrämjande konsolidering av de offentliga finanserna.

(6) Den 26 februari 2015 offentliggjorde kommissionen 2015 års landsrapport om Belgien[9]. Den innehöll en bedömning av hur väl Belgien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som antogs den 8 juli 2014. Landsrapporten innehöll också resultaten av den fördjupade granskningen i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Belgien har makroekonomiska obalanser som kräver politiska åtgärder och övervakning. I synnerhet fortsätter utvecklingen av den externa konkurrenskraften för varor att utgöra en risk som måste övervakas, eftersom en förnyad försämring skulle hota den makroekonomiska stabiliteten. Ytterligare åtgärder för att säkerställa konvergens i kostnadsparametrarna skulle bromsa nedgången i sysselsättning i handelsutsatta sektorer, medan påtagliga framsteg för att sluta det långvariga kostnadsgapet skulle kunna stärkas genom en skatteväxling till andra skattebaser än arbete. Skulden i den offentliga sektorn är fortsatt hög, men flera faktorer dämpar de makroekonomiska risker som är förknippade med detta.

(7) Den 30 april 2015 lade Belgien fram sitt nationella reformprogram för 2015 och sitt stabilitetsprogram för 2015. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

(8) Belgien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet under 2014–2016. Den 27 februari 2015 utfärdade kommissionen en rapport enligt 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt[10], eftersom Belgien inte förväntades göra tillräckliga framsteg för att uppfylla skuldkriteriet under 2014–2015 och överskred referensvärdet för underskottet på 3 % av BNP under 2014. Enligt rapporten skulle skuldkriteriet anses vara uppfyllt vid tiden för rapporten och det alltför stora överskottet låg nära referensvärdet och var tillfälligt och exceptionellt (på grund av förändringar av den statistiska metoden). Den analysen gäller i stort ännu. Enligt stabilitetsprogrammet

5 EUT L 140, 27.5.2013, s. 11.
6 C(2014) 8800 final.
7 COM(2014) 902.
8 COM(2014) 904.
9 SWD(2015) 21 final/2.
10 COM(2015) 112.

för 2015 planerar regeringen en successiv förbättring av det strukturella saldot för att nå en balanserad budget i strukturella termer vid 2018. Det omräknade strukturella saldot[11] tyder dock på ett strukturellt underskott på 0,3 % av BNP under 2018. Regeringen planerar inte att nå det medelfristiga målet om ett överskott på 0,75 % av BNP i strukturella termer under programperioden. Enligt regeringen väntas den offentliga skuldkvoten att 2015 nå sin topp på 106,9 % av BNP för att därefter successivt minska till 102 % av BNP under 2018. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa finanspolitiska prognoser är rimligt. De åtgärder som krävs för att stödja de planerade underskottsmålen från 2016 och framåt har dock ännu inte beskrivits tillräckligt. Enligt kommissionens vårprognos 2015 väntas nettoutgiftsökningarna att ligga i linje med utgiftsriktmärket under 2015. Det finns dock en risk för en viss avvikelse för 2014–2015 främst på grund av avvikelsen under 2014. Om politiken ligger fast, verkar det finnas en risk för en avsevärd avvikelse från den nödvändiga anpassningen mot det medelfristiga målet under 2015–2016. Därför kommer det att krävas ytterligare åtgärder båda åren. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av stabilitetsprogrammet och med beaktande av kommissionens vårprognos 2015, att det finns risk för att Belgien inte kommer att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler.

(9) Den federala regeringen har beslutat om en större pensionsreform som ska minska skillnaden mellan den faktiska och den lagstadgade pensionsåldern, och höja den sistnämnda. Åldern för förtida pension ska höjas ytterligare efter 2016, till 63 år 2019, med ett krav på minst 42 yrkesverksamma år. Det finns långsiktiga planer på att höja den lagstadgade pensionsåldern från 65 till 66 år 2025 och till 67 år 2030. En gradvis övergång till ett poängbaserat pensionssystem är planerad, med justeringsmekanismer som styrs av den demografiska eller ekonomiska utvecklingen, t.ex. ökad livslängd eller ändring av försörjningskvoten. En framgångsrik konsolideringsstrategi som uppväger den åldrande befolkningens effekter på budgeten och garanterar de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet hänger på ett snabbt genomförande av den här pensionsreformen. Med tanke på att det ännu finns få incitament till stöd för äldre arbetstagares anställbarhet måste pensionsreformen åtföljas av sysselsättningsåtgärder och arbetsmarknadsreformer som gynnar ett aktivt åldrande.

(10) Det belgiska skattesystemet kännetecknas av ett högt totalt skattetryck, relativt höga skattesatser och snäva baser. Skatterna är i hög grad inriktade på arbete. Det ger höga arbetskraftskostnader, vilket är sysselsättningshämmande, och stora skattekilar, som bidrar till arbetslöshetsfällor. Dessutom urholkas skattebaserna många gånger av olika specifika undantag, avdrag, reducerade satser och skatteutgifter – till viss del för att lindra effekterna av de höga skattesatserna – vilket ger upphov till effektivitetsförluster, snedvridningar och möjliga kryphål. Vissa inslag i skattesystemet är skadliga för miljön. Med tanke på dessa svagheter har Belgien flera gånger fått rådet att förenkla och omforma sitt skattesystem för att omfördela skattebördan, täppa till kryphål och minska den ibland skadliga differentiering som beskattningen skapar. Hittills har begränsade framsteg gjorts för att genomföra en omfattande skattereform som framför allt ska leda till en skatteväxling från arbete mot mindre tillväxthämmande skattebaser. Bland de skattebaser som skulle kunna breddas finns miljö- och konsumtionsskatter och skatter på vissa typer av finansiella

[11] Det strukturella saldot, så som det räknats om av kommissionen utifrån uppgifterna i stabilitetsprogrammet enligt en gemensamt avtalad metod.

inkomster. Skattesystemets övergripande balans och rättvisan i systemet skulle kunna förbättras genom en kombination av skatteväxling från arbete och en breddning av skattebasen (översyn av gällande skatteregler, subventioner, undantag och avdrag) och det skulle dessutom stödja sysselsättning, konkurrenskraft och sociala och miljömässiga mål. Det skulle också stoppa skatteundandragande och aggressiv skatteplanering.

(11) De strukturella problemen på den belgiska arbetsmarknaden fortsätter att leda till ett kroniskt underutnyttjande av arbetskraften och låg sammanlagd sysselsättning och förvärvsfrekvens. Bristerna beror i huvudsak på den svaga kopplingen mellan löner och produktivitet och på de ekonomiska incitamenten att inte arbeta. Belgien lider också brist på högt kvalificerade arbetstagare och har kompetensglapp. De olika regeringsöverenskommelserna hänvisar till ett behov av en starkare koppling mellan utbildnings-, fortbildnings- och arbetsmarknadsaktörer för att förbättra språkundervisningen samt den allmänna och den yrkesinriktade utbildningen och för att utveckla alternativ utbildning för studenter och arbetslösa. Utvecklingen går dock långsamt. Effekterna av de här strukturella faktorerna på vissa grupper på arbetsmarknaden är särskild tydliga, t.ex. yngre och äldre arbetslösa och personer med invandrarbakgrund.

(12) Belgiens försvagade externa konkurrenskraft skapar fortsatta makroekonomiska risker för ekonomin. Ekonomin lider av de höga arbetskraftskostnaderna, som i genomsnitt har ökat mer än i grannländerna. Man måste anpassa löneökningarna bättre till produktiviteten och göra lönesättningen mer flexibel för att stärka ekonomins anpassningsförmåga. Vissa målinriktade åtgärder har vidtagits för att sänka arbetskostnaden för specifika grupper och krympa avståndet mellan brutto- och nettolöner för de lägsta lönerna. Men för att helt sluta gapet krävs ytterligare åtgärder som hänger på reformer av lönebildningssystemet. Uppkomsten av kostnadsnackdelar går hand i hand med förlorade arbetstillfällen och kommer till slut att tvinga fram en korrigering om de inte åtgärdas. Andra viktiga kostnadsfaktorer för företagen är energikostnaderna och kostnaderna för mellanliggande företagstjänster, som är mycket reglerade och skyddade från konkurrens. Det finns också stort utrymme att förbättra faktorer som inte är kopplade till kostnader i den externa konkurrenskraften. För att trygga och höja dagens välfärdsnivå måste större vikt läggas vid produktivitetsvinster. Det kräver en målmedveten satsning på produkter och tillhörande tjänster högre upp i värdekedjan genom att man tar bättre vara på resultaten inom innovation och satsar på FoU. Administrativa hinder bör minskas och åtgärder vidtas för att främja företagande och stimulera dynamiken i näringslivet. Det mycket låga nyföretagandet tyder på att företagsklimatet är ogynnsamt för ny verksamhet och tillväxt. Ökad konkurrens i detaljhandeln och de reglerade yrkena är också ett problem. Landets övergripande produktivitet skulle också öka om man undanröjer flaskhalsar i den offentliga infrastrukturen och förbättrar kapitalstockens kvalitet och ändamålsenlighet med extra investeringar, särskilt inom väg- och järnvägsnäten.

(13) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen gjort en omfattande analys av Belgiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2015 års landsrapport. Den har också bedömt stabilitetsprogrammet och det nationella reformprogrammet samt uppföljningen av de rekommendationer Belgien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Belgien utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av

behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–4.

(14) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat Belgiens stabilitetsprogram, och dess yttrande[12] återspeglas särskilt i rekommendation 1.

(15) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och stabilitetsprogrammet. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–4.

(16) I samband med den europeiska planeringsterminen har kommissionen också analyserat den ekonomiska politiken i euroområdet som helhet. Mot denna bakgrund har rådet utfärdat specifika rekommendationer som riktar sig till de medlemsstater som har euron som valuta. Belgien bör också se till att de rekommendationerna genomförs fullständigt och i tid.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Belgien att under 2015 och 2016 vidta följande åtgärder:

1. Uppnå en finanspolitisk korrigering på minst 0,6 % av BNP på väg mot det medelfristiga målet 2015 och 2016. Använda eventuella oförutsedda intäkter till att i lämplig takt sänka den offentliga skuldkvoten. Komplettera pensionsreformen genom att koppla pensionsåldern till den förväntade livslängden. Komma överens om en genomförbar fördelning av de finanspolitiska målen på alla nivåer i den offentliga sektorn.

2. Anta och genomföra en omfattande skattereform med breddad skattebas, skatteväxling bort från arbete och slopade ineffektiva skatteutgifter.

3. Få arbetsmarknaden att fungera bättre genom att minska de negativa ekonomiska incitamenten för arbete, underlätta tillträdet till arbetsmarknaden för vissa målgrupper och ta itu med bristen på kvalificerad arbetskraft och kompetensglapp.

4. Återställa konkurrenskraften genom att i samråd med arbetsmarknadens parter och i enlighet med nationell praxis se till att lönerna utvecklas i takt med produktiviteten.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

[12] Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.